

Menadžment povijesne skupine

Sažetak

U radu se sagledava i analizira menadžment povijesne skupine kroz procese planiranja, organiziranja, vođenja i kontrolu rada povijesne skupine. Nastavnik povijesti preuzima ulogu menadžera povijesne skupine. Polazište je emancipacijska paradigma koja temelji rad na praktičnom iskustvu u radu povijesne skupine. Povijesna skupina istraživala je teme iz lokalne povijesti. Stavljanjem učenika i njihovog istraživanja u središte i razvijanjem njihovih povjesničarskih vještina otvara se mogućnost uključivanja ovakvog načina rada u suvremeni kurikulum povijesti.

Ključne riječi: menadžment, povijesna skupina, planiranje, organiziranje, vođenje, kontrola, nastavnik povijesti, menadžer povijesne skupine.

Uvod

Menadžment je proces korištenja organizacijskih resursa, proces koordinacije ljudskih i materijalnih resursa da bi se postigli ciljevi organizacije putem planiranja, organiziranja, vođenja i kontrole, a menadžeri obavljaju funkcije planiranja, organiziranja, vođenja i kontrole. Menadžment je i oblikovanje unutarnjeg i vanjskog okruženja za djelotvorni skupni rad. Osnovni zadatak menadžmenta je voditi organizaciju prema ispunjenju ciljeva (Srića, V. 1994, Staničić, S. 1999).

Kako se menadžment ostvaruje na svim razinama ljudskog rada, možemo govoriti i o pedagoškom menadžmentu, a misli se na primjenu menadžmenta na području odgoja i obrazovanja (Jurić, V. 2005). Nastavu i izvannastavne aktivnosti možemo razumjeti kao menadžment i to kao dobro planiranje, organiziranje, kvalitetno vođenje i kontrolu, pa je tako dobar nastavnik ujedno i dobar menadžer.

U ovom radu sagledava se menadžment povijesne skupine. Rad u povijesnoj skupini vrednuje se kao izvannastavna aktivnost.¹

1 Potpuno objašnjenje izvannastavnih aktivnosti daje i o njihovom značenju za učenike govori Z. Koraj, (1999): *Izvannastavne aktivnosti poseban su i specifičan odgojno-obrazovni rad s učenicima koji se organiziraju na načelima slobodnog izbora i učeničke samouprave. One zadovoljavaju i razvijaju interese učenika izvan nastave (učenici sami biraju vrstu aktivnosti, sudjeluju u planiranju i potiču inicijativnost). Učenici stječu nova znanja, dodatno razvijaju sposobnosti važne za uspješno djelovanje, razvijaju i očituju stvaralaštvo učenika, pridonose značajno procesu socijalizacije učenika, i niz drugih kvaliteta i vrijednosti (humanizacija*

U nastavi povijesti izvannastavne aktivnosti u radu povijesne skupine mogu obuhvaćati brojne stvari: posjet lokalnom, nacionalnom ili specijaliziranom muzeju, projekt kojemu je cilj prikupljanje usmenih i pisanih izvora od ljudi koji žive na području na kojem se škola nalazi, studija slučaja osobe ili grupe koja je odigrala značajnu ulogu u povijesti lokalne zajednice, regije ili nacije, što podrazumijeva pristup raznim izvorima informacija i dokazima izvan škole, provođenje povijesnog istraživanja grada, sela ili ruralnog područja u potrazi za tragovima iz povijesti i promjenama kroz povijest, posjećivanje mjesta od posebnog povijesnog značenja i drugo.

Prema Robertu Stradlingu (2003), rad u povijesnoj skupini obuhvaća također povezivanje škola i njihovih povijesnih skupina i zajedničke projekte koji uključuju razmjenu informacija o novijim povijesnim mjestima, proučavanje zajedničkih i oprečnih iskustava kroz zajedničke teme, proučavanje povijesnih veza između različitih mjesta i kako su se one s vremenom izmijenile, kao i druge teme. Svako je proučavanje lokalne povijesti u uskoj i značajnoj vezi s europskom i svjetskom poviješću i ulazi u njihove povijesne kontekste.

Cilj rada povijesne skupine jest da učenici samostalnim istraživačkim radom istraže i upoznaju lokalnu povijest, a isto tako, osim znanja o lokalnoj povijesti, razviju kod učenika povjesničarske vještine i sve to povezuje s europskim i svjetskim tokovima povijesti.²

Lokalna povijest i povijesna skupina

Lokalna povijest proučava povijest prostora na kojem se nalazi škola i gdje žive učenici. Svaki grad ili naselje mogu se "čitati" i kao povijesni izvori. Tragovi prošlosti vidljivi su u arhitekturi i bivšim funkcijama zgrada, imenima ulica, mostovima, spomenicima, imenima trgova, kavana, restorana, načinima kako se grad razvijao, smještaju javnih i stambenih zgrada. Ruralni krajolik isto čitamo kao povijesni dokument i možemo ga povezati s ranijim povijesnim razdobljima, primjerice proučavati raspodjelu zemlje kroz prošlost, tragove velikih civilizacija, ograđivanje polja i iskoristivost zemljišta u prošlosti. No, nijedan lokalitet nije potpuno izoliran od vanjskih utjecaja, pa tako možemo proučavati migracije kroz povijest, veze s ostalim dijelovima Europe kroz prometnu ili gospodarsku povezanost lokalnog i šireg prostora kroz povijest, djelovanje i rad raznih institucija, društava i njihovih ogranaka, razvoj školstva i drugo.³

Uključivanje lokalne povijesti u kurikulum nastave povijesti stvara dodatnu vrijednost. Njezina neposrednost potiče zanimanje učenika za mjesta i ljude koje poznaju,

---

odnosa), bolje međusobno upoznavanje i razumijevanje, sprečavanje devijantnog ponašanja i raznih ovisnosti, doprinose profesionalnoj orijentaciji i izboru zanimanja, učvršćenje veza i suradnje s društvenom sredinom, pripremom za konstruktivno korištenje slobodnog vremena, utjecaja na budući razvoj. Organizacijski oblici izvannastavnih aktivnosti su: skupine (grupe), družine, klubovi...

2 Stoga je početkom školske godine 2000./2001. osnovana *Povijesna skupina Srednje škole Sesvete*. Rad se odvijao kroz projekt pod nazivom *Iz povijesti Sesveta*.

3 Učenici članovi *Povijesne skupine Srednje škole Sesvete* istraživali su teme vezane uz lokalnu povijest: Rimljani u Sesvetama (2002), Sesvete u srednjem vijeku (2003), Selo Petruši – drvene hiže (2004), Učitelj Đuro Popović (2005), Mlinovi na potoku Vugeru (2006. – istraživački rad u tijeku).

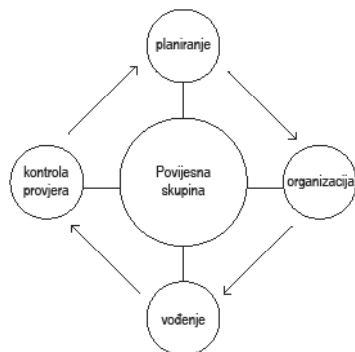
dogajađe za koje su čuli, te daje novu dimenziju proučavanju nacionalne, regionalne i međunarodne povijesti. Lokalna povijest pruža zanimljivu priliku učenicima da surađuju s lokalnim povjesničarima i da rade kao povjesničari primjenjujući ključne povijesne koncepte, koristeći istraživačke metode i razvijajući vlastite interpretativne vještine. Učenici dobivaju i vrijedan uvid u probleme s kojima se suočavaju povjesničari kad pokušavaju objasniti ili interpretirati određeni događaj ili proces, a upravo je to jedan od ciljeva suvremene nastave povijesti. Pomaže i kod razlikovanja primarnih i sekundarnih izvora. Učenici često direktno uče kako iskaze svjedoka i njihova sjećanja treba dobro istražiti i potkrijepiti dokumentima. Komparativnom metodom mogu svoju lokalnu povijest uspoređivati s poviješću neke druge lokalne zajednice.

Rad u povijesnoj skupini temeljio se na suvremenim pristupima u nastavi povijesti: poučavanju temeljenom na izvorima, učenju temeljenom na istraživanju i pomaganju učenicima da koriste povijesne izvore, a i suvremene izvore kao što su Internet i televizija.

Krajnji cilj jest integriranje učenja temeljenog na vještinama u okvire kurikuluma povijesti koji se sada pretežito temelji na znanju. Nastavni plan i program povijesti pretrpan je sadržajem pa nastavnici nisu u mogućnosti usredotočiti se na razvijanje povjesničarskih vještina kod učenika. Uvesti rad temeljen na vještinama cilj je rada u povijesnoj skupini, kao i što učinkovitija upotreba izvanškolskih mogućnosti učenja: odlazak i rad u arhivima, muzejima, terenska istraživanja. U tom kontekstu treba također dodati integraciju novih tehnologija u nastavu povijesti i u radu povijesne skupine, kao primjerice učinkovita strategija istraživanja web stranica, izrada prezentacija i sl.⁴

Moj pristup menadžmentu u povijesnoj skupini pokušaj je i jedne takve aktivnosti.

Predviđeno je da rezultat rada povijesne skupine bude utemeljen na istraživanju određene teme iz lokalne povijesti, i to u obliku samostalnog istraživačkog rada učenika tijekom određenog vremenskog perioda. Smatram da je za takav rad potrebno dobro planiranje, organiziranje, vođenje i kontrola, što su ujedno i osnovne funkcije menadžmenta. Ako povijesnu skupinu shvatimo kao tim, a voditelja povijesne skupine kao menadžera, onda bi menadžment povijesne skupine otprilike izgleda ovako:

Slika 1. Menadžment povijesne skupine:

⁴ U zemljama zapadne Europe jedno je od osnovnih pitanja nastave povijesti kakao integrirati učenje utemeljeno na vještinama i nastavne planove i programe uglavnom temeljene na znanju.

Planiranje rada povijesne skupine

Planiranje rada povijesne skupine ostvarili smo odabirom ciljeva kroz tri koraka:

1. Saznati što više o lokalnoj povijesti, pokušati rasvijetliti neistražene dijelove i istražiti ih učeničkim samostalnim istraživačkim radom.⁵
2. Ciljeve smo postigli radeći u povijesnoj skupini – prikupljanjem primarnih i sekundarnih izvora, istraživanjem i radom na terenu, suradnjom sa stručnjacima iz lokalne zajednice, arheolozima, povjesničarima, restauratorima, muzejskim pedagogima, sustručnjacima iz škole, kao i interdisciplinarnim pristupom, itd.
3. Rad u skupini podijelili smo na manje dijelove – zadatke za učenike članove skupine; po nekoliko članova bilo je zaduženo za određene zadatke.

Koraci u planiranju rada povijesne skupine

Cilj rada povijesne skupine bio je istražiti segment iz lokalne povijesti pomoću učeničkog samostalnog istraživačkog rada u trajanju jedne školske godine. Planirali smo sljedeće korake:

1. Okupljanje skupine – priprema pozivnog plakata, organiziranje izrade plakata;
2. Prvi susret s učenicima – predstavljanje dosadašnjeg rada i ciljeva rada;
3. Predstavljanje jednog od samostalnih istraživačkih radova učenika (prošlogodišnji autori);
4. Upoznavanje učenika s problemima koji se mogu istraživati;
5. Upoznavanje učenika s tim kako mogu istraživati – metodologija istraživanja;
6. Odabir globalne teme;
7. Izrada plana – nacrt istraživanja;
8. Podjela radnih zadataka s obzirom na sposobnosti i vještine;
9. Izrada i rad na zadacima;
10. Prikupljanje izvještaja;
11. Odlazak na terenska istraživanja;
12. Rad u arhivima;
13. Rad u muzeju;
14. Objedinjavanje izvještaja, interpretacija i zaključivanje;
15. Pisanje eseja;
16. Prezentacija rada;
17. Rekonstrukcija pojedinih elementa istraživanja;
18. Predstavljanje i popularizacija rada;
19. Ispravke i poboljšanja;
20. Konačan oblik rada (pisani esej, prezentacija rada i plakat). Koraci istraživanja upisivani su u tablicu planiranja i dalje organizirani i vođeni u odnosu na temu istraživanja.

Primjer okvira za planiranje:

Koraci istraživanja	Sadržaj	Mjesto	Vrijeme	Uključeni učenici	Sustručnjaci	Broj sati	Rokovi završetka

5 Odnosi se na lokalnu povijest Sesveta. Do sada nema nikakve sustavne monografije Sesveta, pa je učeničko istraživanje imalo u nekim segmentima i dimenzije malog znanstvenog istraživanja.

Organiziranje rada povijesne skupine

Organizacija i sâm početak rada povijesne skupine bio je najteži dio. U skupinu su mogli ući učenici koji su temeljito poznavali barem jedno povijesno razdoblje (stari vijek, srednji vijek, novi vijek, suvremenost), što je značilo da su to povijesno razdoblje učili na obaveznoj nastavi. U samom početku skupinu su u većini činili učenici drugog razreda gimnazije, koji su prošli sadržaje vezane za stari vijek, a pridružilo im se i nekoliko učenika prvog razreda. Kasnije je organizacija skupine bila lakša jer su stari članovi podučavali i pomagali nove.

Nije bilo toliko važno detaljno poznavanje sadržaja nastave koliko učeničke vještine i sposobnosti, kako bi svaki član mogao obavljati pojedine zadatke. Organizacija rada temeljila se na raspodjeli zadataka za članove skupine, a tijek istraživanja strukturiran je kao što je prezentirano u tekstu.

Raspodjela zadataka/zadaca

Kod raspodjele zadataka važno je da voditelj dobro poznaje članove/učenike jer svaki od njih ima već od prije razvijenu neku od vještina koju u radu u skupini treba iskoristiti i dalje razvijati.

1. Organizacija skupine u pribavljanju primarnih i sekundarnih izvora.
Dio skupine pribavljao je primarne i sekundarne povijesne izvore vezane uz temu.⁶
2. Organizacija razgovora sa suradnicima i sustručnjacima.
Dio članova intervjuirao je stručnjake i suradnike izvana. Voditelj skupine može dati okvir za intervju.
3. Organizacija snimanja video- i foto-zapisa.
Dio članova vršio je snimanja artefakata, razgovora, terena, te se stvarala zbirka video- i foto-zapisa.
4. Organizacija obrade izvora; raščlamba izvora, interpretacija izvora i donošenje sudova. Svi smo zajednički obrađivali prikupljene izvore, diskutirali i donosili sudove o njima.
5. Organizacija pisanja eseja.
Pisanje eseja o temi također je bio dio zajedničkog rada. Sâmo pisanje eseja vodili su učenici koji su imali razvijenije vještine pismenog izražavanja. Okvir za pisanje eseja o samostalnom istraživačkom radu daje voditelj skupine.
6. Organizacija rokova i pridržavanje termina završetka određenih zadataka.
Svaki je član imao svoj zadatak koji je morao izvršiti u određeno vrijeme jer je istraživanje moglo ići dalje samo ako su ti pojedini zadaci bili izvršeni.

⁶ Primjerice u samostalnom istraživačkom radu "Rimljani u Sesvetama" trebalo je prikupiti artefakte koji su nađeni na prostoru Sesveta i obraditi ih s povijesnog aspekta. Rad je prikazan u prvom broju časopisa *Povijest u nastavi*, str. 61-64.

7. Organizacija zajedničke procjene izvještaja.
Vođe skupinâ podnosili su izvještaje o radu na zajedničkim susretima, gdje smo na licu mjesta donosili sudove i zaključke, te planirali daljnji tijek istraživanja. Svaki član je imao potpun uvid u istraživačku temu. Učenici su aktivno uključeni u proces. Kada dobiju zadatke u kojima moraju surađivati, učenici moraju koristiti svoje znanje, primijeniti vještine i uzimati u obzir perspektive drugih učenika.
8. Organizacija prezentacije rada.
Dogovor o tome tko i kako će prezentirati temu, izrada prezentacije, plakata ili izložbe.⁷
Organiziranje svake pojedine etape istraživanja, raspodjelu zadataka i davanje osnovnih uputa vodi i organizira voditelj skupine.

Motivacija u radu povijesne skupine je u početku bila saznati nešto više iz povijesti Sesveta i to prezentirati zainteresiranim učenicima i nastavnicima škole, pomoću power-point prezentacije, predavanja, plakata i panoa. Školske godine 2001./2002 otvorena je kategorija u okviru natjecanja iz povijesti *samostalni istraživački rad učenika iz povijesti*, pa je spremanje teme i istraživanje za natjecanje postala i dodatna motivacija, ali još se više kod učenika razvio interes za istraživački rad.

Suradnički odnosi u skupini i izvan nje

Koristili smo suradnju stručnjaka arheologa, povjesničara i muzejskih pedagoga, ponajviše iz našeg lokalnog Muzeja Prigorja, te je i njihova zainteresiranost za učenički rad još više probudila i produbila učeničku motivaciju. U mnogočemu pomagali su nam i kolege sustručnjaci iz nastave, od kojih većina živi u Sesvetama i zanimala ih je tema. Naravno da bez tehničke i materijalne podrške nekih roditelja i ravnatelja škole, kao i njihove zainteresiranosti ne bi bilo rezultata. Sva ta suradnja poticala je kod učenika još veću zainteresiranost i odgovornost u radu.

Izuzetno je važno bilo koordinirati rad svih članova skupine kako bi se prikupljeni materijali i izvori mogli na vrijeme obraditi te kao krajnji rezultat rada napisati esej. Suradnički odnosi između učenika više su se realizirali i razvijali kako bi se koja zadaća ispunila. Tako su se do kraja realizacije istraživanja ti odnosi u skupini i rad učenika u skupini sve više poprimali timsku dimenziju.

Poznato je da dobra organizacija skupine dovodi do stvaranja dobrog tima (West, M. 2005). Skupina je već pri kraju realizacije prvog istraživačkog rada funkcionirala kao tim, a to se najbolje realiziralo u drugim istraživačkim radovima.

⁷ Prva predstavljanja/prezentacije radova bile su u čitaonici školske knjižnice, na koje su pozivani svi zainteresirani učenici, nastavnici i drugi. Važne su nam bile njihove reakcije, primjedbe i prijedlozi.

Vođenje povijesne skupine

Najvažnije je da učenici kroz rad u povijesnoj skupini vide da povijest nije samo gomilanje činjenica, nego da je to istraživanje, donošenje sudova, razvijanje povješničarskih vještina, suradnički rad i učenje.

Trebalo je stalno održavati visoku motivaciju jer su rezultati bili sve bolji i kvalitetniji. Ponekad je bila dovoljna zainteresiranost nekog nastavnika za to što rade, stručnjaka iz muzeja, a ponekad i etapno prikazivanje i izvještaji o dijelovima rada. Ipak, učenicima je najviše motivaciju povećavalo sudjelovanje na gradskom i državnom natjecanju u kategoriji samostalnog istraživačkog rada.

Usmjeravanje aktivnosti prema ciljevima često nije bilo baš u potpunoj podudarnosti s planiranjem, no postojali su rokovi do kojih su određeni zadaci trebali biti napravljeni kako bi istraživanje bilo privedeno kraju i kako bi moglo biti predstavljeno na natjecanju.

Ponekad se činilo da je temu nemoguće istražiti i da je sve već poznato, no ako smo željeli ostvariti plan i imati rad za natjecanje uvijek se našlo neko rješenje. Dobro vođenje ovdje se uvijek može vratiti prvobitnim ciljevima, novim zajedničkim prijedlozima i planovima.

Vođenje, zapravo, konstantno ima isti smjer i viziju, a sastoji se od nekoliko koraka: prikupljanje izvora, obrada i raščlamba izvora, pisanje eseja i prezentacija samostalnog istraživačkog rada. U svaki korak dobrog vođenja uključeno je planiranje, organizacija i kontrola. Svakom članu trebalo je jasno dati do znanja koliko je za realizaciju rada važna njegova uloga.

Voditelj skupine ponekad može koristiti moć i oteretiti učenike od svakodnevnog nastave, utjecati na razvoj njihovih sposobnosti i vještina, razvijati komunikacijske vještine (razgovori i zajednički dijalozi oko daljnjeg istraživanja), pojednostaviti korake rada i drugo. Rezultat svega je još veća razina motivacije i posvećenosti članova radu u skupini. Svaki korak u radu skupine iziskuje specifičan način vođenja kojim utječemo na članove skupine, no, naravno, demokratski način vođenja treba biti na prvom mjestu. Primjerice, uvažavanje i dogovaranje oko svakog stava, prijedloga i realizacije.

Okvirno vođenje ovdje ima za cilj striktno se držati cilja rada i plana. Pedagoško vođenje svodilo se na pridržavanje plana rada, organizaciju po zadacima i pridržavanju rokova završetka pojedinih zadata. Etička odgovornost pedagoškog vođenja sastojala se u tome da je bilo važno: svakom članu skupine pokazati da je njegov rad jednako vrijedan i važan za ishod istraživanja, uvijek se pitati, razvijati znatiželju i želju za otkrivanjem, njegovati istinoljubivost i pozitivno moralno obojene sudove.

Vođa povijesne skupine odgovoran je za realizaciju ciljeva i planiranog postignuća te za dobru organizaciju. Svakako da učenici skupine očekuju i nagradu, lijepu riječ, zadovoljstvo na licu. Učenike se na kraju istraživanja, nakon prezentacije rada u školi može nagraditi knjigom, zajedničkim izletom. Neizostavna je i pohvala voditelja, riječima i izrazima lica.

Voditelj predlaže i pravila skupine: redovan dolazak, izvršavanje dogovorenih zadataka na vrijeme, istraživanje na što više povijesnih izvora i lokacija, ravnopravan status svih članova i drugo. To je samo dio vrijednosti koje bi trebale biti isticane u radu povijesne skupine.

Uloga voditelja/nastavnika temeljena je na postavljanju zadaća za članove i brizi o organizacijskoj strukturi grupe, što omogućuje maksimalnu količinu interakcije između voditelja i članova. Trebalo je davati jasne smjernice kako bi se svakom učeniku omogućilo učinkovito sudjelovanje te povratnu informaciju nakon svake aktivnosti i zadatka od strane voditelja i drugih članova.

Provjera (kontrola)

Kontrolom voditelj procjenjuje koliko uspješno povijesna skupina postiže zadane ciljeve te poduzima korektivne postupke kako bi se poboljšala izvedba; rekonstruirati, odglumiti, načiniti, ponovno istražiti, provjeriti i slično.

Vođenje podrazumijeva i nadzor svakog pojedinog člana i njegovih zadataka, kao i rada čitave skupine jer samo tako postizemo ciljeve i određenu razinu i kvalitetu krajnjeg cilja samostalnog istraživačkog rada učenika.

Postupci koji su povećavali kvalitetu izvedbe jesu: redovito praćenje dolaska i sadržaja rada, provjera realizacije pojedinih zadataka, prijedlozi što bi se još moglo istražiti, kako bi se moglo istražiti, što bi se moglo rekonstruirati, odnosno provjeriti i drugo.

Ishod funkcije kontrole je točna mjera izvedbe te regulacija učinka i učinkovitosti. Voditelj, a i sami članovi skupine stalno nadziru realizaciju pojedinih zadaća i imaju stalan uvid u tijek aktivnosti istraživanja.

Supervizija je način uspješne komunikacije povijesne skupine i sredine u kojoj djeluje: predstavljanje rada nastavnicima i učenicima u školskoj knjižnici, predstavljanje rada na satovima povijesti, predstavljanje rada u školskom časopisu, predstavljanje rada u lokalnom muzeju, predstavljanje rada na natjecanju, zapravo bi trebala biti povratna informacija radu povijesne skupine.

Djelovanje i rad u skupini, izrada istraživačkih radova, te sudjelovanje na natjecanjima dovela je do toga da su učenici baš ove skupine bili voditelji učeničkog ocjenjivanja radova na državnom natjecanju. Evaluacija radova na natjecanju imala je tri segmenta: ocjenjivao se esej, prezentacija i metodologija istraživanja.⁸

Ako ovo shvatimo kao superviziju, onda ona kao takva pomaže i voditelju u ispravci i poboljšanju budućeg planiranja rada, organiziranja i vođenja; povijesne skupine i istraživanja.

8 Ocjenjivanje samostalnih učeničkih radova iz povijesti nije do kraja razrađeno. Neke elemente za ocjenjivanje ovakvih radova daje D. Trškan (2005) u *Provjera znanja i ocjenjivanje u nastavi povijesti*.

Na kraju istraživanja trebalo je:

1. Izvršiti usporedbu planiranog (plana rada povijesne skupine) i ostvarenog (rezultat učeničkog istraživanja). U toj usporedbi otkrivaju se problemi koji su se javljali neplanirano i nisu do kraja istraženi, preopširnost teme i njezino sužavanje, te što je ostalo neistraženo, što je ostalo nedorečeno, što nije do kraja konkretizirano⁹ itd.
2. U planiranju određujemo broj školskih sati koje ćemo provesti u izradi samostalnog istraživačkog rada. Svaki sat ima svoj sadržaj i može se usporediti planirano i ostvareno. Uvijek je bilo više ostvarenih sati od planiranih.
3. Vođenje povijesne skupine dovodi do izmjene stava o nastavi povijesti kao skupu činjenica, osvješćivanja spoznaje da nastava povijesti može biti i drugačija, istraživačka, da se uvijek treba pitati, a isto tako i do razvoja povjesničarskih vještina kod učenika.

Nastavnik voditelj povijesne skupine odgovoran je za upravljanje i vođenje članova pojedinačno, čitave skupine i postizanje kurikularnih ciljeva skupine. Savjetnici i stručnjaci mogu pomoći u kontroli i kvalitetnom radu povijesne skupine, kao i ostali nastavnici, stručnjaci itd. Ravnatelj može pomoći u afirmaciji rezultata povijesne skupine na lokalnoj razini, a školski savjetnici motivirati i kvalitetno ocijeniti rad voditelja skupine i članova.

Menadžment povijesne skupine u isključivoj je kompetenciji nastavnika povijesti – voditelja skupine, on njom upravlja; planira, organizira, vodi je i kontrolira.

Aspekti menadžmenta u povijesnoj skupini nisu, dakle, samo upravljanje nego i inovativni rad "učiti povijest na drukčiji način", naučiti motivirati učenike za istraživanje i lokalnu povijest ali ne samo u povijesnoj skupini nego i u nastavi.

Voditelj skupine treba znati dobro planirati rad, organizirati rad, voditi i kontrolirati rad u povijesnoj skupini. Osim toga, treba znati izraziti i upotrijebiti svoj autoritet kao voditelja kad je to potrebno. Treba biti učinkovit u organizaciji zadataka, planiranju i vođenju, znati pobuditi pozornost učenika i uputiti ih na segmente zadataka koji im možda nisu dovoljno jasni, ili im se čine manje važni. Osim govorne komunikacije, voditelj mora ostvarivati kontakte s članovima svojim stalnim angažmanom i aktivnom prisutnošću prilikom svake realizacije svakog zadatka ili segmenta istraživanja. Treba znati i kreirati radno ozračje, ali ne samo u učionici već i prilikom istraživanja na lokacijama, muzeju ili arhivu. I, na kraju, treba pokazati razumijevanje i kada ne ide sve baš onako kako je planirano, kada članovi posustaju, opada im učinkovitost itd. Voditelj mora iznaći i rješenja problema koji se pojavljuju u istraživanju te konstantno utjecati na poboljšanje vještina članova.

⁹ Primjerice, u učeničkom samostalnom istraživačkom radu *Učitelj Đuro Popović* nije do kraja i u potpunosti sagledan utjecaj učitelja na razvoj gospodarstva (poljoprivrede) u Sessvetskom kraju.

Zaključak

Ovaj rad polazi od teze: koliko funkcija i zanimanja – toliko menadžera. Učinkovitost ukupne menadžerske strukture počiva na učinkovitosti osoba, učinkovitosti grupa, učinkovitosti institucija i učinkovitosti pojedinih sustava. Postići učinkovitu i odgovarajuću ravnotežu između učenja zasnovanog na središnjoj ulozi nastavnika i učenja u čijem je središtu učenik i njegov rad – jedan je od glavnih ciljeva menadžmenta povijesne skupine.

Uzevši u obzir značaj uloge voditelja skupine kao dobrog planera, organizatora vodstva i kontrole, a sve je to sastavni dio menadžmenta u povijesnoj skupini – vrlo važno je za nastavnika da bude dobar menadžer jer upravo ta njegova uloga najviše utječe na sveukupan rad skupine.

Literatura:

- Jurić, V. (2001): *Kliničko-supervizijski pristup školskog pedagoga nastavi*, Napredak, 3, 305-311.
- Jurić, V. (2004): Pedagoški menadžmen – refleksija opće ideje o upravljanju. *Pedagogijska istraživanja*, 1 (1), 137-148.
- Koraj, Z. (1999): Epifenomenologija odgoja i obrazovanja. U: Mijatović, A. (ur.), *Osnove suvremene pedagogije*, Zagreb: HPKZ, str.513-535.
- Rendić Miočević, I (1999): *Poruke predaka – Problemski priručnik za II. razred gimnazije*, Zagreb: Profil
- Rendić Miočević, I. (2000): *Učenik – istražitelj prošlosti*, Zagreb: Školska knjiga
- Srića, V. (1994): *Inventivni menadžer*, Zagreb: Croman
- Staničić, S. (1999), Upravljanje i rukovođenje u obrazovanju. U: Mijatović, A. (ur.), *Osnove suvremene pedagogije*. Zagreb: HPKZ, str. 537-560.
- Stradling, R. (2003): *Nastava europske povijesti 20.stoljeća*, Zagreb: Srednja Europa.
- Pešorda, S. (2005): Nastavnici kao istraživači nastave povijesti, *Povijest u nastavi*, III (5), 38-43.
- Trškan, D. (2005): *Provjera znanja i ocjenjivanje u nastavi povijesti*, Zagreb: Srednja Europa
- West, M. (2005): *Tajne uspješnog upravljanja timom*, Zagreb: Školska knjiga

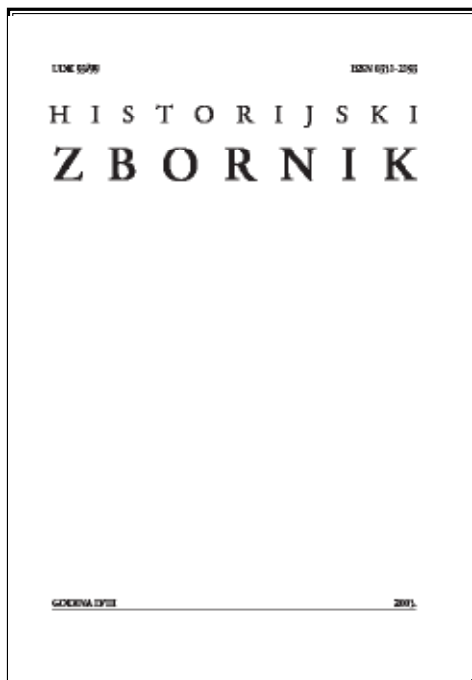
SUMMARY

Management of history group

The work considers and analyzes the management of a history group through the processes of planning, organising, guiding and controlling the work of the history group. The history teacher assumes the role of the manager of the history group. The starting point is the emancipational paradigm of founding work on the practical work experience of a history group. A history group researched topics from local history. Focusing on students and their research as well as developing their historical skills enables the inclusion of this type of work in the modern history curriculum.

**Pretplatite se na najstariji hrvatski historiografski časopis
koji izdaje Društvo za hrvatsku povjesnicu**

Obavijesti o pretplati:
Uredništvo *Historijskog zbornika*
Odsjek za povijest, Filozofski fakultet,
I. Lučića 3, Zagreb

Raffaella Sarti

Živjeti u kući
stanovanje, prehrana i odijevanje u
novovjekovnoj Europi

Knjiga Raffaelle Sarti *Živjeti u kući* izvorna je znanstvena monografija u kojoj autorica interdisciplinarnim diskursom istražuje i znanstveno obrađuje povijest života u kući opisujući pritom svakodnevicu novoga vijeka. Autorica je jedan od najboljih predstavnika onog dijela povijesne znanosti, koji već desetljećima ponavlja da ono "nevažno" zapravo čini većinu povijesti ljudskog roda.

- POVIJEST MENTALITETA I KULTURE
- 275 STR.
- OPSEŽNE BILJEŠKE S LITERATUROM
- 86 SLIKOVNIH PRILOGA

Cijena u knjižari: 180 kn

NARUČITE

telefonom: 01/ 23 32 020

faksom: 01/ 23 06 609

e-mailom: ibis-grafika@inet.hr

po cijeni od 150 kn

